

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทบาทและหน้าที่ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์กรณีศึกษาสถานีตำรวจนครบาลสามเสน

วรารณณ์ ผ่องสง่า¹, บุญวัฒน์ สว่างวงศ์²

¹สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,

e-mail: warawara179@gmail.com

²อาจารย์ประจำ สาขาการบริหารงานตำรวจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,

e-mail: boonwat.sa@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาการบริหารงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์กรณีศึกษาสถานีตำรวจนครบาลสามเสน (2) เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์กรณีศึกษาสถานีตำรวจนครบาลสามเสน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาเป็นชุมชนในเขตพื้นที่การดูแลของตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจนครบาลสามเสน ทั้งหมด 3 ชุมชน จาก 25 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนท่าหน้าสามเสน ชุมชนวัดโบสถ์ ชุมชนสีคาม

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลสามเสนเป็นการบริหารงานแบบครอบครัว ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นได้กำหนดนโยบายการมีส่วนร่วมกับประชาชนเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอาชญากรรม สารเสพติดทุกชนิดในชุมชน

2. ผู้บังคับบัญชาการสถานีตำรวจนครบาลสามเสนได้ควบคุมการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ โดยให้รองผู้กำกับการปราบปราม, สารวัตรปราบปรามที่รับผิดชอบงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์รวมถึงเจ้าหน้าที่ชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวันโดยการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้าไปพบปะ เยี่ยมเยียนและพูดคุยกับหน่วยงาน ชุมชน รวมถึงการให้ความรู้ในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การดูแลของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจนครบาลสามเสน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

คำสำคัญ : ตำรวจชุมชนสัมพันธ์; ผู้บังคับบัญชา; ผู้ใต้บังคับบัญชา; ยุทธศาสตร์; ทักษะคติ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

The Role and Duties of Community Police with in Samsen Police Station.

Waraporn Pongsangar¹, Boonwat Sawangwong²

¹Brach Police Administration under the Suan Sunandha Rajabhat University,
e-mail:warawara179@gmail.com

Abstract

The objectives of this study were (1) to study administration's Police Community Relations at Samsen Police Station (2) to study effect on Police Community Relations work at Samsen Police Station. The target group used in this study were people living in the area of Police Community Relations's Samsen Police Station, 3 communities from 25 communities. Research's results were found that include Thanam Samsen Community, Wat Bot Community, Sikhham Community.

1 Administration of Samsen Police Station'Police Community Relations is a family-based management. In the performance of police duties, has set a policy to engage with the public to prevent crime of all kinds of drugs in the community.

2.The superintendent Samsen Police stration have ordered deputy superintendent, inspector(suppression) and police community relation to visit the people and educate in the school to work as well.

Keywords : Police Community Relations; Commander; Subordinates

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมทำให้ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงานและการดำรงชีวิตของประชาชนซึ่งทำให้มีแนวโน้มที่สามารถก่ออาชญากรรมในชุมชนมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาการเงินภายในครอบครัว การใช้ส่วยภายในครอบครัวไม่เพียงพอต่อจำนวนสมาชิก

ในครอบครัวจึงทำให้ผู้แบกรับภาระการใช้จ่ายทั้งหมดภายในครอบครัว บันทอนจิตใจในการที่จะทำงานเกิดภาวะตึงเครียดภายในครอบครัวเกิดการทะเลาะวิวาทอาจนำไปสู่การก่ออาชญากรรมภายในชุมชนของตนปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งทางรัฐบาลได้มีนโยบายในการป้องกันการเกิดอาชญากรรมโดยเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมและร่วมมือ เพื่อวัตถุประสงค์ในการนำประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ดังนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงเป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน สำหรับเรื่องระบบการบริหารงานของตำรวจก็ต้องเป็นไปอย่างถูกต้อง ชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะปฏิบัติตามชุมชนที่ได้รับมอบหมาย และสร้างความคุ้นเคยกับประชาชนเพื่อให้ประชาชนเข้าใจการทำงานของตำรวจและมองภาพพจน์ที่ดีขึ้นเพื่อแสวงหาความร่วมมือและเปิดโอกาสประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข่าวสารตลอดจนกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

ดังนั้นในฐานะผู้วิจัยกำลังศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรสาขาวิชาการบริหารงานตำรวจจึงเห็นความสำคัญของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลความปลอดภัยและให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนโดยมีโครงการสอนแต่ที่ใดให้โอกาสตำรวจชุมชนสัมพันธ์ได้เข้าไปให้ความรู้ในเรื่องการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของยาเสพติด นอกจากนี้ยังมีการสร้างสัมพันธ์ไมตรีแก่ประชาชนในชุมชนเพื่อสร้างความสนิทสนมให้ประชาชนในชุมชนไว้วางใจกล้าที่จะเข้ามาแจ้งเบาะแสและให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในเขตพื้นที่การศึกษาสถานีตำรวจนครบาลสามเสน

2. เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในเขตพื้นที่การศึกษาสถานีตำรวจนครบาลสามเสน

เนื้อเรื่อง/การทบทวนวรรณกรรม

ตำรวจชุมชน(Community Police)เป็นยุทธศาสตร์หลักอันหนึ่งซึ่งเป็นทางเลือกใหม่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีหลักการและแนวทางการทำงานของกลยุทธ์การปฏิบัติการแต่ละด้าน ดังนี้

1. การป้องกันเชิงรุกในพื้นที่ คือต้องรุกให้รู้และเข้าใจถึงปัญหาของชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาและสร้างความปลอดภัยให้กับชุมชนได้ และที่สำคัญคือต้องรุกให้เข้าถึงจิตใจของประชาชน

2.การให้บริการเสริมจลัน ณ จุดเดียวในที่ตั้ง เพื่อให้การบริการประชาชนด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง เสมอภาค และเป็นธรรมอย่างแท้จริง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3. การคลี่คลายแบบบูรณาการ โดยให้เจ้าหน้าที่ทั้ง 3 ฝ่าย คือ สอบสวน สืบสวนและสายตรวจ ร่วมกันรับผิดชอบคดีที่เกิดขึ้น โดยระบุตัวบุคคลและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้การคลี่คลายคดี มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบชัดเจนทุกขั้นตอน

4. การปฏิบัติงานของศูนย์ข้อมูลอำนวยการสถานีตำรวจ จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติจากบันทึก การให้บริการและจากสถิติที่เก็บรวบรวมไว้ตามส่วนต่างๆ (อาคม บุญแสง, 2547)

ตำรวจมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองและใช้มาตรการควบคุม สังคมในการป้องกันอาชญากรรมในสังคมมากยิ่งขึ้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้พยายามนำแนวคิดที่ว่า ตำรวจคือประชาชนและประชาชนคือตำรวจมาเป็นหลักในการดำเนินการโครงการต่างๆ เป็นต้นว่า โครงการ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเข้าใจปัญหาของตำรวจ มีสัมพันธ์ภาพอันดีของตำรวจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม แต่แนวคิดดังกล่าวก็ไม่ ประสบผลสำเร็จจึงได้แยกตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ออกจากกัน ซึ่งงานตำรวจ ชุมชนยึดหลักว่า การดำเนินการต้องเริ่มหรือเกิดขึ้นจากความจำเป็น หรือความต้องการ หรือความรู้สึกของ ประชาชน ซึ่งอยู่ในชุมชนว่ามีความปรารถนาและตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมในชุมชนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ให้การกระตุ้นส่งเสริม ให้คำแนะนำปรึกษาแนะ แนวความคิดหรือให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนเท่าที่จำเป็นเท่านั้น (พ.ต.อ.พิณิต มณีรัตน์ รองผู้บังคับการนคร บาล4) (2549)

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2545) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในความคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบต่อตัวของประชาชนเอง การที่จะสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท เพื่อแก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นนั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับใน ปรัชญาการพัฒนาชุมชนพื้นฐานที่ว่า มนุษย์ทุกคนต่างก็มีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมี ความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น(อาคม บุญแสง, 2547)

ดุสิตกร พันธุ์แสงจิตต์(2547) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการบริหารงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์จาก ทิศนะของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป้าหมายสำคัญที่สุดของการปฏิบัติงานตำรวจคือ การตรวจตราป้องกันมิ ให้อาชญากรรมเกิดขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาต้องยอมรับความจริงว่าการปฏิบัติงานด้านสายตรวจยังไม่สามารถทำให้ เป้าหมายสูงสุดของการปฏิบัติงานตำรวจบรรลุผลเท่าที่ควร การทำงานของเจ้าหน้าที่สายตรวจในปัจจุบันยังไม่ มีการกำหนดขอบเขตภารกิจ อำนาจหน้าที่ และแนวทางปฏิบัติ ตลอดจนขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบอย่าง ชัดเจน รวมทั้งไม่มีระบบสายตรวจสอบวัดผลการปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรม ทำให้เวลาเกิดเหตุขึ้น จึงไม่ สามารถกำหนดตัวเจ้าหน้าที่สายตรวจผู้รับผิดชอบต่อเหตุการณ์นั้นอย่างแท้จริงได้ ปัญหาต่างๆจึงต้องนำไป แก้ไขที่สถานีตำรวจโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่พนักงานสอบสวน ทำให้สอบสวนซึ่งเข้าเวรอยู่เพียงคนเดียวหรือสองคนต้อง แกรับภาระปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นทั่วทุกพื้นที่ของสถานีตำรวจ จนเกินขีดความสามารถที่จะรับไหว

บทบาท หมายถึง การทำหน้าที่หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพของตน

ดังนั้นเมื่อทุกคนมีสถานภาพแตกต่างกัน ก็จะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ สอดคล้องกับสถานภาพในขณะนั้นด้วย

นอกจากตัวเราจะเป็นสมาชิกของครอบครัวและโรงเรียนแล้ว เรายังมีสถานภาพเป็นสมาชิกของ ชุมชนที่เราอาศัยอยู่ด้วย เราจึงมีบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ซึ่งเราสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน

๑. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของชุมชน
๒. ช่วยกันรักษาทรัพย์สินของชุมชน
๓. ช่วยกันรักษาและพัฒนาชุมชนให้สะอาด สวยงาม และน่าอยู่
๔. ช่วยรักษาวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่
๕. ช่วยเหลือราชการ เมื่อทางราชการต้องการความร่วมมือ
๖. รักและภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง
(อ้างอิงโดยทีมงานทรูปลูกปัญญา.2552)

ชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations): ความหมาย “การติดต่อสื่อสารของหน่วยงานกับกลุ่มคน องค์กร หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ใกล้เคียง หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับหน่วยงานเพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคย และความเข้าใจอันดีต่อกัน ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังผลให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวเกิดทัศนคติที่ดีกับหน่วยงาน เกิดศรัทธา ให้การสนับสนุนกิจการของหน่วยงาน ตลอดจนเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อหน่วยงาน”

งานชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ตำรวจ หมายถึง งานที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม หรือชุมชนต่างๆเกิดการรวมตัวกันมีความสัมพันธ์ผูกพันเกี่ยวข้องต่อกันร่วมมือประสานการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานตำรวจ และเป็นการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการเพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆโดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในชุมชนหรือสังคมนั้นๆ
พินิต มณีรัตน์. (2549).

สถานีตำรวจนครบาลสามเสนตั้งอยู่ เลขที่ 544 ถนนสามเสน แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 ซึ่งมีเขตพื้นที่รับผิดชอบทางทิศเหนือ - ติดคลองผดุงกรุงเกษม เริ่มตั้งแต่แม่น้ำเจ้าพระยาไปจนถึงสะพานวิษณุกรรมนิรมาน ถนนสามเสนมีประวัติความเป็นมา ดังนี้

ถนนสามเสน เริ่มก่อสร้างในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 หลังจากที่พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้สร้างพระราชวังดุสิตขึ้นในพื้นที่ตำบลสามเสน และทรงโปรดให้สร้างถนนหลายสายผ่านบริเวณดังกล่าว ถนนสามเสนมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นถนนที่ตัดเลียบไปตามแนวแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก (ฝั่งพระนคร) จุดเริ่มต้นของถนนสามเสน เริ่มต้นที่แยกจักรพงษ์ ซึ่งเป็นจุดตัดของถนนสามเสน , ถนนจักรพงษ์ และถนนพระสุเมรุ ในพื้นที่แขวงชนะสงครามและแขวงตลาดยอด

เขตสามเสนในปัจจุบันจะอยู่ในเขตพื้นที่การดูแลของสถานีตำรวจนครบาลทั้งสิ้น 5 สถานี คือ สถานีตำรวจนครบาลสามเสน สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง สถานีตำรวจนครบาลบรมมงคล สถานีตำรวจนครบาลสำราญราษฎร์และสถานีตำรวจพระราชวัง

เนื่องจากเขตสามเสนมีพื้นที่ในการดูแลจำนวนมากและมีสถานีตำรวจที่ดูแลเขตพื้นที่เป็นจำนวน 5 สถานี ผู้วิจัยจึงได้ยกตัวอย่างการดูแลชุมชนในเขตพื้นที่การดูแลประชาชนของตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจนครบาลสามเสนมาทั้งสิ้น 3 ชุมชน ดังนี้

1.ชุมชนทำน้าสามเสน ตั้งอยู่ในเขตดุสิต ซึ่งเป็นชุมชนประเภทแออัด ประกาศเป็นชุมชนที่จัดตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานครเมื่อปี 2535 ชุมชนตั้งอยู่ที่ ตรงข้ามวัดประสาทรามบุญญาวาส ถนน ดาวช่าง แขวง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วชิรพยาบาล ซึ่งเป็นกลุ่มเขต 1 กลุ่มกรุงเทพมหานคร มี 312 หลังคาเรือนและมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 1,708 คน

2.ชุมชนวัดโบสถ์ ตั้งอยู่ในเขตดุสิต ซึ่งเป็นชุมชนประเภทแออัด ประกาศเป็นชุมชนที่จัดตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานครเมื่อปี 2539. ชุมชนตั้งอยู่ที่ ซอยวัดโบสถ์สามเสน ถนน สามเสน แขวง ดุสิต ซึ่งเป็นกลุ่มเขต 1. กลุ่มกรุงเทพมหานคร มี 51 หลังคาเรือนและมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 217 คน

3.ชุมชนสีคาม ตั้งอยู่ในเขตดุสิต ซึ่งเป็นชุมชนประเภทเมือง ประกาศเป็นชุมชนที่จัดตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานครเมื่อปี 2535. ชุมชนตั้งอยู่ที่ ซอยสีคาม ถนน นครไชยศรี แขวง ถนนนครไชยศรี ซึ่งเป็นกลุ่มเขต 1 กลุ่มกรุงเทพมหานครมี 110 หลังคาเรือนและมีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 769 คน

วิจัยที่เกี่ยวข้อง

อาคม บุญแสง (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์คือ แนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมร่วมกันกับตำรวจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือกันระหว่างตำรวจกับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อปรับปรุงและดำรงรักษาไว้ซึ่งการติดต่อสื่อสารที่ดี และความเข้าใจอันดีระหว่างตำรวจและชุมชน เพื่อสร้างเสริมในการศึกษาหาข้อยุติของปัญหาชุมชนร่วมกันตลอดจนกำหนดมาตรการในการแก้ไขโดยเน้นหลักการการบริหารยุติธรรมคือ ความรับผิดชอบร่วมกันของชุมชน เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างตำรวจ อัยการและราชทัณฑ์ เพื่อช่วยส่งเสริมให้ตำรวจและผู้นำชุมชนมีความเข้าใจถึงลักษณะและสาเหตุของปัญหาซับซ้อนของสังคม ตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีใช้ในต่างประเทศ เช่น อังกฤษและสหรัฐอเมริกา ก่อน อีกทั้งตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในประเทศญี่ปุ่นเป็นระบบที่เริ่มต้นด้วยตุ๋ยามซึ่งคิดค้นโดยตำรวจ โดยวัตถุประสงค์ที่จะปฏิบัติงานทั้งในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและด้านการบริการแก่ประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด ระบบนี้ช่วยให้ชุมชนมีความปลอดภัยและสงบสุข เนื่องจากตำรวจมีโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ในการพบปะและสัมผัสกับประชาชนตลอดเวลา สามารถระงับเหตุด่วนเหตุร้ายได้ทันที และยังเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตำรวจกับประชาชนได้อีกด้วย สำหรับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในประเทศไทยเริ่มมีและดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 เป็นต้นมาจนกระทั่งปัจจุบัน

ดุสิตกร พันธุ์แสงจิตต์ (2547:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การตำรวจชุมชน มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาถึงวิวัฒนาการของการตำรวจชุมชนในประเทศไทย เพื่อศึกษาหลักการและโครงการตำรวจชุมชนในประเทศไทย เพื่อศึกษาผลของการปฏิบัติงานตามโครงการตำรวจชุมชนในประเทศไทย เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการตำรวจชุมชนในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า วิวัฒนาการของการตำรวจชุมชนในประเทศไทยมีแนวคิดที่เกิดจากปัญหาสภาพทางสังคมที่มีความซับซ้อน ทำให้การปฏิบัติงานของตำรวจยากขึ้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้แก้ไขปัญหาโดยกำหนดนโยบายให้หน่วยปฏิบัติที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้นำหลักชุมชนสัมพันธ์มาใช้ก่อนอันดับแรก พบว่าไม่มีงบประมาณที่จะดำเนินการ จึงทำให้นโยบายขาดความต่อเนื่อง ไม่เป็นระบบจนกระทั่งได้มีคำสั่งกรมตำรวจกำหนดแนวทางการบริหารงานการประชาสัมพันธ์ขึ้น จนกระทั่งปีพ.ศ.2531ได้รับอนุมัติงบประมาณจนถึงปัจจุบันโดยส่งชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้าไปปฏิบัติภารกิจให้กว้างขวางได้เท่านี้ต่อมาได้มีโครงการโรงพักของเราสามารถนำมาประยุกต์ใช้ควบคู่กับยุทธศาสตร์การตำรวจชุมชน โดยยึดถือตามปรัชญาและยุทธศาสตร์การตำรวจชุมชน

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่องบทบาทและหน้าที่ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์กรณีศึกษาสถานีตำรวจนครบาลสามเสนเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีกลุ่มเป้าหมายคือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่ของชุมชนสามเสน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์และการวิจัยเอกสารในหอสมุดเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลวิจัย ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเป็นการเก็บรวบรวมโดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลสามเสนทั้ง 2 ทาน ได้แก่ ร้อยตำรวจโทหญิงโสพิศ ทรงขจรและร้อยตำรวจเอกจำเนียร พันธุ์ดอนเค็ง ผู้วิจัยได้ไปติดต่อเพื่อขอความร่วมมือในการตอบการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เขตสามเสน โดยวิธีการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ การปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ จากบทความความทางวิชาการ หนังสือเอกสารของงานวิจัยเกี่ยวข้องกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ จากหอสมุดแห่งชาติ หอสมุด ธรรมศาสตร์ หอสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องบทบาทและหน้าที่ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจนครบาลสามเสนมีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1.) เพื่อศึกษาการบริหารงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์พื้นที่การศึกษาสถานีตำรวจนครบาลสามเสน 2.) เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์พื้นที่การศึกษาสถานีตำรวจนครบาลสามเสน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูลตามหัวข้อวิจัยดังนี้

1. การบริหารงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจนครบาลสามเสน

การบริหารงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลสามเสนเป็นการบริหารงานแบบครอบครัว ฉันทมิตรพี่น้อง ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นกำหนดให้มีนโยบายการมีส่วนร่วมกับประชาชนได้ 4 ข้อ ดังนี้ 1.พบปะกับประชาชน 2.การเยี่ยมเยียนเพื่อสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจ มีความสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อประชาชนในแต่ละชุมชน และในแต่ละวันจะมีการตรวจเยี่ยมการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนในแต่ละชุมชน เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาอาชญากรรม สารเสพติดทุกชนิด การบริหารงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลสามเสน 3. กิจกรรมจัดเวทีเสวนาใน 1 ครั้งของแต่ละเดือนเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาการป้องกันอาชญากรรม ทะเลาะวิวาทภายในครอบครัว และประชาชนต้องการความช่วยเหลือในแต่ละด้าน ซึ่งสถานีตำรวจนครบาลสามเสนมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ 6 คนต่อ 1 ชุด เขตพื้นที่ในการรับผิดชอบทั้งหมด 25 ชุมชน 4. โครงการ “ การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดเด็กนักเรียน (โครงการสอน D.A.R.E.)” และเป็นครูประสานโรงเรียนหรือครูตำรวจประจำโรงเรียน เพื่อความสะดวกในการประสานงานต่างๆภายในโรงเรียน อีกทั้งยังปฏิบัติงานในเรื่องต่างๆภายในสถานีตำรวจนครบาลสามเสนอีกด้วย

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นการบริหารแบบครอบครัว ฉันทมิตรพี่น้อง เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนให้มีเกิดการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมประเพณีต่างๆภายในชุมชน เพื่อสร้างความบันเทิงหรือสร้างความรักความสามัคคี การบริหารงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะมีกำหนดการกิจกรรม เช่น จัดเวทีเสวนา เพื่อพูดคุยปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่พบภายในชุมชน

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ในการแก้ไขปัญหาต่างๆจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนให้ได้มากที่สุด เพื่อเป็นอีกหนึ่งความรับผิดชอบในการป้องกันการเกิดปัญหาอาชญากรรมปัญหายาเสพติดภายในชุมชนให้ลดน้อยลงและผู้วิจัยคาดว่าในอนาคตข้างหน้าสถานีตำรวจนครบาลจะมีการปรับปรุงและแก้ไขอย่างรวดเร็วมากกว่าปัจจุบันเพราะตำรวจชุมชนสัมพันธ์ถึงแม้ว่าจะมีกำลังพลน้อยก็ตามแต่กำลังพลทั้งหมดนี้ต่างก็ทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจและพร้อมที่จะให้คำปรึกษาและช่วยเหลือประชาชนในชุมชน

2. การปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจนครบาลสามเสน

จากการที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจนครบาลสามเสนนั้น ผลการวิจัยพบว่าผู้บังคับบัญชาการสถานีตำรวจนครบาลสามเสนได้กำชับการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์โดยให้รองผู้กำกับการปราบปราม, สารวัตรปราบปรามที่รับผิดชอบงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์รวมถึงเจ้าหน้าที่ชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละวันโดยการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้าไปพบปะ เยี่ยมเยียนและพูดคุยกับหน่วยงาน ชุมชน รวมถึงการให้ความรู้ในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่การดูแลของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจนครบาลสามเสน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

อภิปรายผล

จากการศึกษา บทบาทและหน้าที่ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์เขตพื้นที่การศึกษาสถานีตำรวจนครบาลสามเสน สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนี้มีจำนวนน้อยจึงส่งผลกระทบต่อประชาชนในชุมชนขาดความเชื่อมั่นภายใต้การดูแลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทำให้ต้องแบ่งงานกันทำและเมื่อพบปัญหาในชุมชนก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้ทันที เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลสามเสนมีชุดปฏิบัติงานจำนวนน้อยจึงไม่เพียงพอต่อการดูแลประชาชนทุกคนรอบคร้วจึงจะขอความช่วยเหลือจากสายงานอื่นๆ เช่นสายปราบปราม สายตรวจเพื่อที่กำลังพลในการทำงานจะได้มีมากขึ้นและการแก้ปัญหาจะได้รวดเร็วและเป็นที่น่าพอใจของประชาชนในชุมชน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลสามเสน ผู้กำกับการของสถานีตำรวจนครบาลสามเสนได้เคร่งครัดการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์โดยให้รองผู้กำกับการปราบปราม, สารวัตรปราบปรามที่รับผิดชอบงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์รวมถึงเจ้าหน้าที่ชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ของนครบาล1 ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลสามเสนมีชุดปฏิบัติงานเพื่อดูแลความสงบสุขของประชาชนเป็นจำนวนน้อยซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งความต้องการขอความช่วยเหลือ ปกป้อง หรือปรับปรุงแก้ไขปัญหภายในชุมชนเป็นอย่างมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย **ดุสิตกร พันธุ์แสงจิตต์ (2547:บทคัดย่อ)** สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้แก้ไขปัญหโดยกำหนดนโยบายให้หน่วยปฏิบัติที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้นำหลักชุมชนสัมพันธ์มาใช้ก่อนอันดับแรก พบว่าไม่มีงบประมาณที่จะดำเนินการ จึงทำให้นโยบายขาดความต่อเนื่อง ไม่เป็นระบบจนกระทั่งได้มีคำสั่งกรมตำรวจกำหนดแนวทางการบริหารงานการประชาสัมพันธ์ขึ้น (**อาคม บุญแสง. 2547**).

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษามี 2 ข้อ คือ

(1) การบริหารงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ การตรวจเยี่ยมชุมชนและผู้บริหารระดับสูงของสถานีดำรวจนครบาลในแต่ละพื้นที่ควรให้ความสำคัญในการทำงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ให้มากกว่านี้ เพราะเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยทำให้ดูแลประชาชนแต่ละชุมชนไม่ทั่วถึง จึงทำให้เกิดการก่ออาชญากรรม การมั่วสุมเสพยาเสพติด โจรขึ้นบ้านและเกิดปัญหาตามมาในหลายๆด้าน ผู้บริหารควรจัดการกำลังพลให้มากกว่านี้

(2) การปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาของประชาชนในชุมชนที่นำเรื่องมาร้องเรียนต่างๆ แม้กระทั่งเรื่องปัญหาครอบครัว การทะเลาะวิวาทภายในโรงเรียน รวมถึงปัญหาอาชญากรรมในชุมชน เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์สามารถปรับปรุงแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างรวดเร็วเพื่อความปลอดภัยของประชาชนภายในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป

เนื่องจากวิจัยเล่มนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาขอเสนอผู้ที่ศึกษาหัวข้อเดียวกันว่า ในการศึกษาครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาในเชิงปริมาณ เช่น การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ ผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ความแตกต่างในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ และการสำรวจการเกิดอาชญากรรมในชุมชน เพื่อที่จะมีข้อมูลที่เพิ่มขึ้นและแตกต่างออกไปในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือความกรุณาจากอาจารย์ บุญวัฒน์ สว่างวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา บทความวิจัยที่ได้ให้คำเสนอแนะ แนวคิด ตลอดจนข้อบกพร่องต่างๆมาโดยตลอด จนบทความเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ร้อยตำรวจโทหญิงโสพิศ ทรงขจร ฝ่ายอำนวยการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีดำรวจนครบาลสามเสน ร้อยตำรวจเอกจำเนียร พันดอนเค็ง หัวหน้าชุดการบรรยายพิเศษโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดเด็กนักเรียนของสถานีดำรวจนครบาลสามเสนที่ได้สละเวลาให้การสัมภาษณ์อีกทั้งเอกสารประกอบ

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติ และเพื่อนๆ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนวคิด รวมทั้งการสนับสนุนการศึกษาที่ดีเสมอมา และขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสารและงานวิจัยทุกท่าน ที่ผู้ศึกษาวิจัยได้นำมาอ้างอิงในการทำวิจัย จนกระทั่งวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

ดุสิตกร พันธุ์แสงจิตต์. (2547). “การตำรวจชุมชน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารงานยุติธรรม, มหาวิทยาลัยเกริก.

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์. (2555). “ตชส.ตำรวจชุมชนสัมพันธ์”. กรุงเทพมหานคร, สืบค้นเมื่อ มีนาคม 10, 2561, จาก <http://ninesonson.blogspot.com/2012/07/blog-post.html?m=1>.

ทีมงานทรูปลูกปัญญา. (2552). “สถานภาพและบทบาทหน้าที่”. กรุงเทพมหานคร, สืบค้นเมื่อ มีนาคม 10, 2561, จาก <http://www.truepllookpanya.com/learning/detail/2051>.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ถนนสามเสน. (ม.ม.ป.). “ประวัติถนนสามเสน”. กรุงเทพมหานคร, สืบค้นเมื่อ มีนาคม 17, 2561 จาก
<https://th.m.wikipedia.org/wiki>.

อาคม บุญแสง. (2547). “ตำราวจชุมชนสัมพันธ์: แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ”. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิตการบริหารงานยุติธรรม, มหาวิทยาลัยเกริก.